

NOTAT

Opsamling på projekt Gode arbejdsgange i Ungdomsuddannelse til alle

I regi af KL's Arbejdsgangsbank har KL i samarbejde med 11 af de 17 UTA-kommuner i 2008-2009 gennemført projektet Gode arbejdsgange i Ungdomsuddannelse til alle.

Formålet med projektet er at fremme og optimere arbejdsgange i de deltagende kommuner samt at få udarbejdet nogle gode arbejdsgange, som andre kommuner kan blive inspireret af.

Der er udarbejdet 11 korrekte arbejdsgange og 14 gode arbejdsgange. De korrekte arbejdsgange er udarbejdet ud fra lovgivning og beskriver, hvilke minimumskrav der er til kommunernes opgaveløsning. Det vil sige, hvad der skal gøres, hvornår, af hvem mv. Udvælgelsen af de korrekte arbejdsgange er sket i samarbejde med KL og de deltagende kommuner.

De gode arbejdsgange indeholder "afgørende momenter", hvilket betyder, at de indeholder elementer, som betyder en forskel i opgaveløsningen. På den måde understøtter en god arbejdsgang det overordnede mål om 95 pct.-målsætningen. De deltagende kommuner har selv valgt hvilke de arbejdsgange, de ville optimere. De gode arbejdsgange er vurderet på en række ekspertworkshops, hvor de deltagende kommuners eksperter på de forskellige områder har vurderet hinandens arbejdsgange.

De korrekte arbejdsgange (hvad siger loven?) er:

- Etablerer mentorordning efter Lov om aktiv beskæftigelse
- Etablerer virksomhedspraktik for unge under 18 år
- Pålægger uddannelse til unge
- Giver uddannelsesvejledning i 6.-9. klasse
- Giver uddannelsesvejledning i 10. klasse
- Giver uddannelsesvejledning til unge under 25 år

September 2009

Jnr 01.10.00 A26
Sagsid 000180462

Ref MKR
mkr@kl.dk
Dir 3370 3575

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

Tlf 3370 3370
Fax 3370 3371

www.kl.dk

1/11

- Ungdomsuddannelse underretter om hændelser
- Udarbejder handleplan til voksne efter Servicelovens §141
- Giver uddannelsesvejledning til unge med særlige behov
- Etablerer erhvervsgrunduddannelsesforløb
- Etabler mentor- og støtte-kontaktperson ordninger – overblik

De gode arbejds gange (forskelle der gør en forskel) er:

- Følger op før uddannelsesstart – Næstved
- Følger op ved uddannelsesstart – Næstved
- Sikrer at frafald bliver til omvalg – Herlev
- Koordinerer brobygning - Aalborg
- Etablerer tidlig indsats – København (2 stk.)
- Etablerer erhvervsgrunduddannelsesforløb – Billund
- Etablerer erhvervsgrunduddannelsesforløb - Holstebro
- Etablerer særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse - Herning
- Sikrer overgang fra barn til voksen for specialklasselever - Bornholm
- Overleverer sager ved det 17.-18. år – Bornholm
- Etablerer en indgang til kommunen for uddannelsesparate unge – Bornholm
- Overleverer sager fra Børn og Familie til Jobcentret eller Voksen Handicap – Esbjerg
- Koordinerer sager mellem Jobcenter og Børn og Familie – Esbjerg

Forskelle der gør en forskel i de gode arbejds gange

Som nævnt har de deltagende kommuner selv valgt de arbejds gange(e), de ville optimere. Der er blevet godkendt arbejds gange inden for 1) samarbejdet mellem kommune og ungdomsuddannelsesinstitutioner, 2) indsatser i folkeskolen, 3) etablerer erhvervsgrunduddannelsesforløb og særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse og 4) samarbejdet internt i kommunen

Ad 1) Samarbejdet mellem kommune og ungdomsuddannelsesinstitutioner

Når det gælder samarbejdet mellem kommune og ungdomsuddannelsesinstitutioner er det nye gode for **Næstveds** vedkommende før uddannelsesstart, at:

1. UU modtager samlet besked i juni måned og kan nå at agere i forhold til de unge, der ikke er optaget eller er sendt videre. På den omfangs eleverne allerede i juni frem for først i august, når de ikke dukker op i nogen tilmeldingslister. Der er dog kun 2-3 uger i juni at gøre det i, så derfor er det nødvendigt med hurtig handling.
2. de unge får et postkort med deres nye ungevejleder

3. UU får besked om de elever, der skal til optagelsesprøve/samtale og har mulighed for at følge dem tæt
4. der afholdes overleveringsmøder
5. ansvaret fra tilmelding til uddannelsesstart er placeret. De unge bliver ikke bare sluppet 15. marts, og så håber alle på, at de starter omkring 15. august.

Og ved uddannelsesstart er det nye gode for **Næstveds** vedkommende, at:

1. ungdomsuddannelserne hurtigt skaber et overblik over de frafaldne unge, så vejlederne kan tage fat i de unge og vejlede dem. Hvis det skal give mening at starte ny uddannelse, skal de ske inden for 14 dage.
2. Ungevejlederne holder deres kalender "fri" og har mulighed for at tage kontakt hurtigt, og de bliver ved indtil der er skabt en kontakt.

For **Herlev** gælder det, at arbejdsgangen er god, fordi:

1. den er med til at forkorte den periode, hvor UU skal "finde" den frafaldne unge.
2. den medfører et formaliseret tæt samarbejde mellem studievejleder og UU-vejleder.

Når uddannelsesinstitutionen sender 3. advarsel til den studerende og samtidig indkalder til samtale, får UU en kopi af brevet og bliver inviteret til at deltage i samtalen med den unge på uddannelsesinstitutionen.

Aalborg har kigget på arbejdsgangen omkring koordinering af brobygning i 10. klasse. Den er god, fordi:

1. den giver et overblik over en kompliceret arbejdsgang, som også kan vises over for samarbejdsparter
2. den ved løbende regional koordinering sikrer ensartethed og overholdelse af tidsfrister
3. den ved løbende koordinering og tidsfrister sikrer, at det hele er på plads 4 uger før brobygningsstart.

Ad 2) Indsatser i folkeskolen

Ingen er i tvivl om, at det kræver indsatser flere steder fra – herunder også og måske især folkeskolen, hvis 95 pct. målsætningen skal indfries.

2 skoler i Københavns Kommune (Klostervængets Skole og Rådmandsgades Skole) har arbejdet med at optimere deres tidlige indsats i folkeskolen.

På **Klostervængets skole** er arbejdsgangen blevet god, fordi:

1. der er etableret et finmasket system, som sikrer samarbejde og koordinering, der hjælper børnene på vej

2. tværs møderne sikrer mulighed for sparring i forhold til hurtige handlemuligheder. Der aftales en tovholder, som er ansvarlig for, at der er fremdrift i aftalerne. På tværs møderne er der ind imellem temamøder om forskellige pædagogiske indsatser. Læreren kan efter aftale deltage på møderne og få sparring i forhold til enkelte elever.
3. klassekonferencerne sikrer mulighed for at drøfte de enkelte elever. Her er ledelse, UU, lærere og pædagoger tilstede. De kan supplere hinanden med deres - evt. forskellige - opfattelser af eleven. På den måde kan misforståelser undgås. Det er også på klassekonference at man har mulighed for at drøfte forebyggelse.
4. når der afholdes teamkonferencer nedskrives observationer og aftaler i klasselog. Dermed sikres dokumentation - og det er muligt at følge op på aftalerne ved næste møde.

På **Rådmandsgades Skole** er arbejdsgangen god, fordi:

1. der er etableret et finmasket system, som sikrer samarbejde og koordinering, der hjælper børnene på vej
2. ko-konferencerne sikrer mulighed for sparring i forhold til hurtige handlemuligheder. Der aftales en tovholder, som er ansvarlig for, at der er fremdrift i aftalerne. På ko-konferencerne er der ind imellem temamøder om forskellige pædagogiske indsatser. Læreren kan efter aftale deltage på møderne og få sparring i forhold til enkelte elever.
3. klassekonferencerne sikrer mulighed for at drøfte de enkelte elever. Her er ledelse, UU, lærere og pædagoger tilstede. De kan supplere hinanden med deres - evt. forskellige - opfattelser af eleven. På den måde kan misforståelser undgås. Det er også på klassekonference at man har mulighed for at drøfte forebyggelse.
4. når der afholdes teamkonferencer nedskrives observationer og aftaler i klasselog. Dermed sikres dokumentation - og det er muligt at følge op på aftalerne ved næste møde.
5. alle aktører er obs på at indhente samtykkeerklæringer, når det er nødvendigt. På den måde kan det sikres, at der er en koordination og samarbejde mellem forskellige aktører/forvaltninger. Det er den udpegede tovholder, som er ansvarlig for at indhente samtykkeerklæring.

Ad 3) Etablerer erhvervsgrunduddannelse (EGU) og særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)

Kommunerne skal tilbyde unge, som ikke kan påbegynde og gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse, en erhvervsgrunduddannelse eller en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse.

Billund har set EGU-arbejdsgangen efter i sømmene for at skabe mulighed for, at Jobcentret ændrer praksis ved i højere grad at overveje EGU dér, hvor det er relevant i forhold til den unge.

Den nye arbejdsgang er god, fordi:

1. den i højere grad sikrer, at Jobcentret tænker EGU som en mulighed og ændrer praksis, så de unge uden uddannelse og beskæftigelse får et uddannelsespåbud, og at EGU tænkes ind der, hvor det er relevant.
2. de forskellige aktører samles i et visitationsudvalg – dette udvalg kan også indtænke STU, hvis det vil være relevant for den unge.
3. hvis den unge får afslag på EGU bliver ansvaret for den unge placeret enten hos UU (hvis den unge ikke har andre problemer end manglende uddannelse) eller hos Jobcentret (hvis den unge har andre problemer end blot manglende uddannelse).

Holstebro har også arbejdet med en ny tilgang til etablering af erhvervsgrunduddannelse. Arbejdsgangen er god, fordi:

1. der tidligt sættes fokus på, om EGU kan være en mulighed for den unge. EGU tages ikke først op, når andet - ordinære ungdomsuddannelse - har været afprøvet, men vurderes som en mulighed på lige fod med ordinære ungdomsuddannelser eller andre tilbud.
2. hvis den unge har et ønske om at påbegynde en EGU, afholdes der et overdragelsesmøde mellem unge, dennes vejleder og EGU-vejlederen. Efter mødet er EGU-vejlederen 100 pct. ansvarlig for alt, hvad der har med EGU'en at gøre.
3. der er ikke noget visitationsudvalg, som forsinker processen.
4. hvis den unge afbryder sin EGU, modtager ungevejlederen straks besked og har mulighed for at tage kontakt med henblik på at igangsætte anden aktivitet.

UU-Herning har beskæftiget sig med deres arbejdsgang omkring etablering af ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Det har resulteret i en arbejdsgang og en aftale med Ikast-Brande Kommune.

Arbejdsgangen er god, fordi:

1. de forskellige aktører samarbejder om, hvad der er bedst for den unge og kommer frem til indstillingen sammen.
2. de unge får besked om afgørelsen lige efter visitationsmødet på samme dag og skal dermed ikke vente på klarhed omkring deres fremtidige situation.

Ad 4) Samarbejdet internt i kommunen

Bornholm og Esbjerg har optimeret arbejds gange vedrørende samarbejdet mellem forvaltninger i kommunen.

Relativt få specialklasse elever fortsætter i uddannelse, når de afslutter folkeskolen. Det har fået **Bornholm** til at kigge nærmere på, hvordan der kan skabes en bedre overgang for specialklasse elever, så flere af dem vil få mulighed for et aktivt uddannelses- og voksenliv til glæde for dem selv og samfundet.

Arbejdsgangen er god, fordi:

1. den sikrer, at der bliver et større fokus på EGU; og dermed at specialklasse elever med EGU-potentiale får mulighed for at tage en ungdomsuddannelse
2. praktikskemaerne betyder, at den unge ikke står som et ubeskrevet blad, når de fylder 18 år. Det er muligt at følge deres udvikling også i de sidste år af grundskolen. Skemaet er desuden med til at sikre en anerkendelse af, at man kan være dygtig til nogle andre ting end de boglige.

Bornholm har desuden arbejdet med problematikken omkring overgangen fra barn til voksen (fra det 17. til det 18. år). Arbejdsgangen er blevet god, fordi:

1. der allerede samarbejdes omkring de 14.-16.-årige. På den måde er der god tid i forhold til at indgå aftaler og samtidig tage højde for aftalerne i budgetlægningen.
2. overdragelsesmødet mellem Børnecentret og Jobcentret sikrer, at de unge, der henvender sig i jobcentret, på forhånd er kendt i jobcentret. Der kan også samarbejdes om den unges videre forløb løbende.
3. Børnecentret overfører penge til brug af EGU for de unge, der har en EGU-plan. Via denne "ekstra" bevilling kan der igangsættes flere EGU-forløb
4. hvis UU ved, at den unge er på vej til jobcentret - og at den unge ikke er uddannelsesparat sendes et notat, så jobcentret ikke "vender" den unge i døren og sender den unge direkte tilbage til UU med henblik på uddannelse.

I sammenhæng med ovenstående har **Bornholm** kigget på kommunens indgange og har etableret én indgang til kommunen for uddannelsesparate unge. Det gode ved arbejdsgangen er:

1. der er et tæt samarbejde mellem jobcenter og UU i forbindelse med, at den unge pålægges uddannelse. Jobcentret sender en besked til UU om de unge, der er pålagt uddannelse. Og UU kan dermed hur-

tigt tage kontakt til den unge og tilbyde vejledning, hvis den unge ikke selv henvender sig.

2. når der er usikkerhed om, hvorvidt en ung er uddannelsesparat, indkalder jobcentret den unge og UU til en samtale. Hvis det i løbet af samtalen vurderes, at den unge er uddannelsesparat, udarbejdes der en uddannelsesplan. Hvis ikke, fortsætter den unge i andre tiltag – og på kontanthjælp.

Esbjerg har optimeret samarbejdet mellem Jobcenter og Børn- og Familieafdelingen. De gode ved arbejdsgangen er:

1. der sker en advisering ved påtænkt stop af ydelse fra Jobcenter til Børn og Familie. Børn og Familie har dermed kendskab til familiens økonomiske situation og kan handle på baggrund deraf.
2. der sker en koordinering af planer – der kan fremkomme argumenter, som kan begrunde, at aktiveringstiden i jobcentret kommer under 25 timer.
3. Jobcentret inddrages i § 50-undersøgelser og deltager i koordineringsmøder i Børn og Familie. Det øger sandsynligheden for at handleplaner og jobplaner gennemføres tilfredsstillende.
4. forældre med børn med handicap fritages for aktivering.

Esbjerg har desuden optimeret arbejdsgangen ”Overleverer sager fra Børn og Familie til Jobcentret eller Voksen Handicap” ved at indføre adviseringsmøder.

Adviseringsmøder er godt, fordi der på den måde sikres en ordentlig overgang fra Børn og Familie til Voksen Handicap eller Jobcentret. Den unge og dennes forældre kender dermed allerede fra 17 års alderen vejen frem – og står ikke i en u hensigtsmæssig situation, når den unge bliver 18 år. At der er ro i forhold til, hvor i systemet den unge skal være, er også en fordel for UU, som kan koncentrere sig om vejledning omkring uddannelse.

Dokumentation af gode arbejdsgange

Et af formålene med projektet var, at de gode arbejdsgange skulle være dokumenterede med kommunernes egne målinger på indsatsen. Dvs. at arbejdsgangen kun kunne vurderes god, hvis der var en dokumenteret god udvikling som følge af en ændret arbejdsgang.

Det har ikke været muligt at inddrage denne faktor i vurderingen af de forskellige arbejdsgange. Det er der flere årsager til.

En af årsagerne er, at de fleste kommuner igangsatte projektet for sent i forhold til tidsplanen. Tidsplanen var oprindeligt, at kommunerne skulle udvikle gode arbejdsgange i første kvartal af 2008 for derefter at implemen-

tere ny arbejdsgang hen over sommer/efterår og endelig have mulighed for at måle effekten sidst på året inden afholdelse af ekspertworkshops. Grundet den sene opstart for mange kommuner er de gode arbejdsgange først blevet udviklet i løbet af efteråret.

For andre kommuner – som udviklede i starten af året – har det taget længere tid end forventet at implementere den nye arbejdsgang, hvorfor en måling heller ikke har givet mening.

Desuden har flere kommuner tilkendegivet, at de har vanskeligt ved at fremskaffe korrekt og konkret data ved projektets start og dermed har det også været umuligt at analysere udviklingen på et givent område.

De gode arbejdsgange er altså blevet vurderet gode på baggrund af beskrivelser og argumenter om forventet effekt.

Uhensigtsmæssigheder i lovgivningen og andet vedr. ungdomsuddannelse til alle

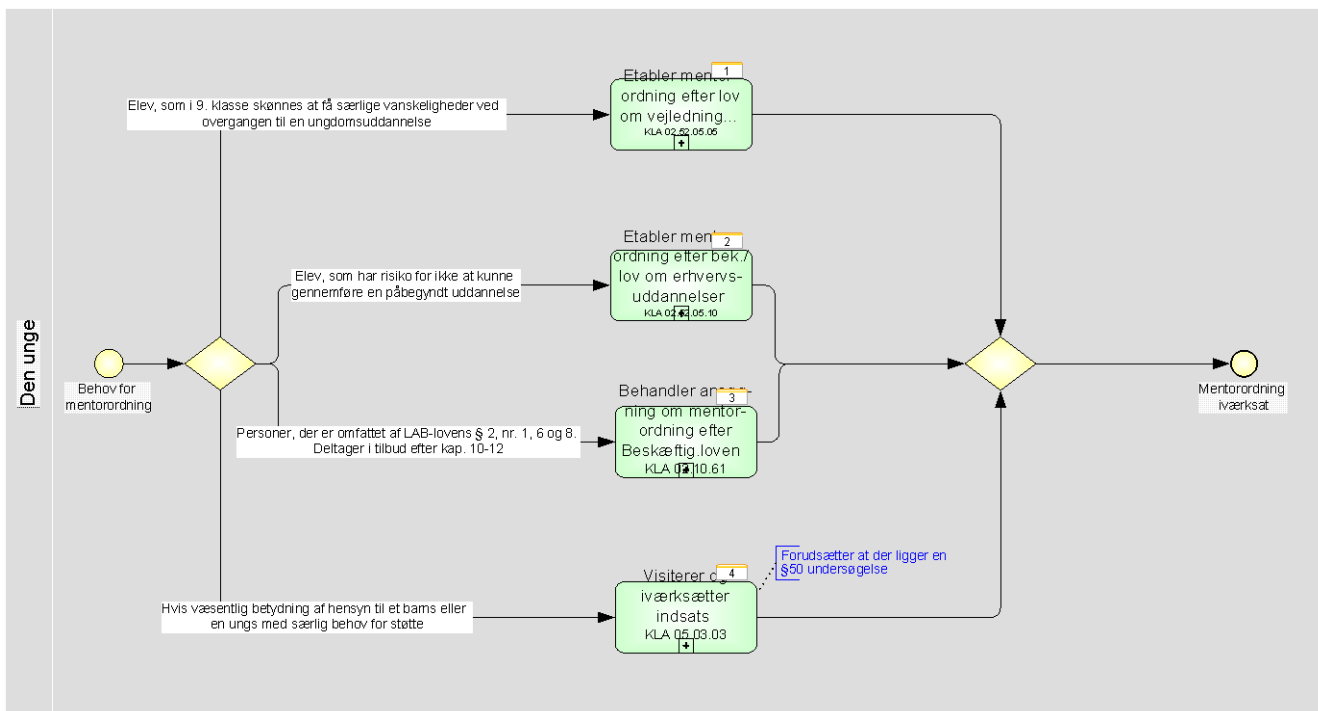
I forbindelse med udarbejdelsen af såvel korrekte som gode arbejdsgange er kommuner og projektgruppe stødt ind lovgivning, som ikke understøtter 95 pct. målsætningen. I det følgende beskrives disse uhensigtsmæssigheder samt evt. forslag til løsninger/forenklinger af lovgivningen.

Én ung, én mentor, én mentorordning

I arbejdet med unge og uddannelse er der flere love på mentorområdet/støtte-kontaktpersonsområdet. Det betyder, at nogle unge har flere mentorer eller voksenpersoner inde i deres liv. Det kan blive uoverskueligt for den unge, og de voksne, som ønsker det bedste for den unge, risikere at træde hinanden over tæerne i deres anstrengelser.

Det drejer sig om følgende lovgivning:

- Bekendtgørelse af lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv
- Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser
- Bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats
- Bekendtgørelse af lov om social service

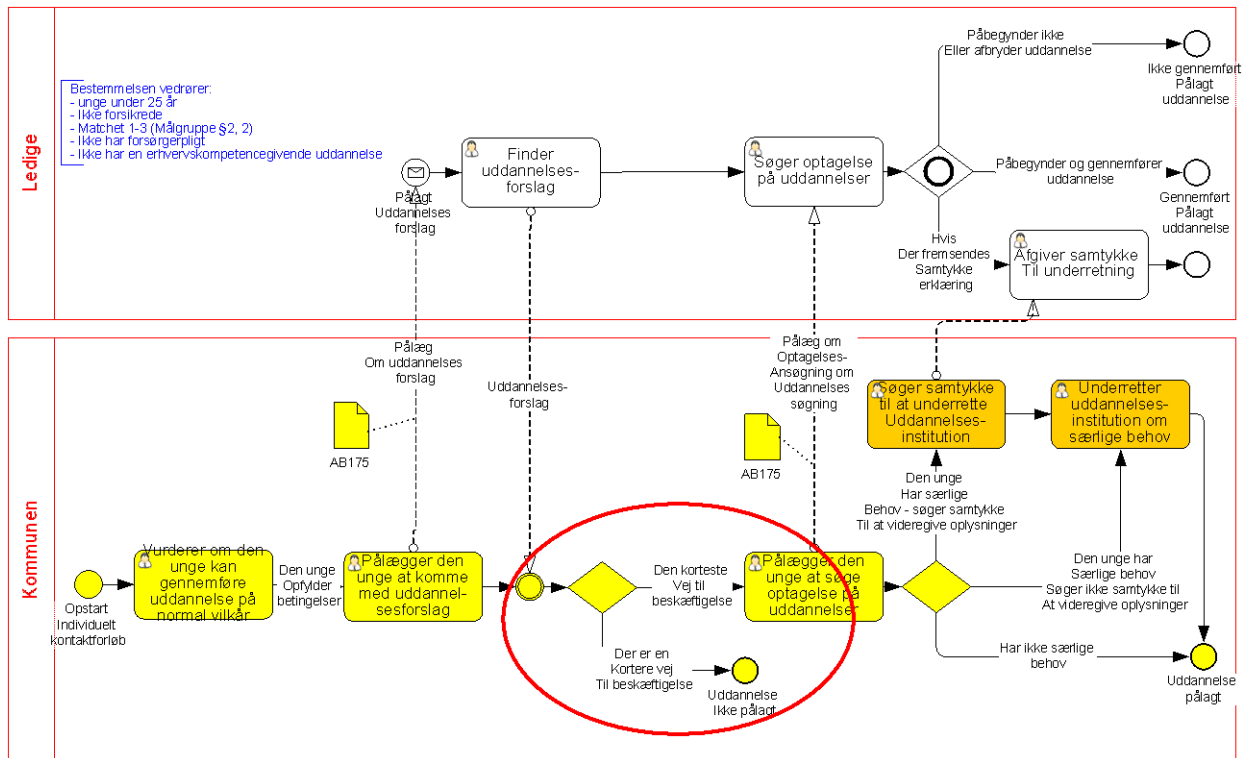

Især de to forskellige mentorordninger i regi af vejledningsbekendtgørelsen og bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser virker modsat bestræbelserne på at skabe sammenhængende forløb for unge i vejlednings- og uddannelsessystemet. Årsagen hertil er, at en ung kan blive nødt til at skifte mentor i den kritiske fase på overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse.

En anden ulempe ved mentorordningen i regi af vejledningsbekendtgørelsen er, at en mentor kun kan tilbydes den unge i overgangen mellem 9. kl. og en ungdomsuddannelse. Ordningen kan ikke tilbydes unge i overgangen mellem 10. kl. og en ungdomsuddannelse. Dette er uheldigt, idet det ofte er 10. klasses elever, som er mest uafklarede og mest sårbare i overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse.

Der er behov for ændring af lovgivningen, som dels reducerer de to forskellige mentorordninger til én kommunalt forankret mentorordning, dels gør det muligt at etablere mentorordninger i overgangen mellem 10. klasse og ungdomsuddannelse. Førstnævnte kan ske ved at lade mentorbestemmelserne i lov om erhvervsuddannelser udgå til fordel for en forpligtelse til at samarbejde med kommunerne om mentorer til unge.

Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats – pålægger uddannelse

Regler

Bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats fastlægger følgende formål med det individuelle kontaktforløb:

”For personer, der er omfattet af § 2, nr. 1-4, tilrettelægges og gennemføres der et individuelt og fleksibelt kontaktforløb under hensyn til personens ønsker og forudsætninger samt arbejdsmarkedets behov med henblik på, at personen **hurtigst muligt opnår ordinær beskæftigelse**. Såfremt opnåelse af ordinær beskæftigelse ikke umiddelbart er realistisk, tilrettelægges kontaktforløbet med henblik på, at personen bringes tættere på arbejdsmarkedet”.

I reglerne om unge under 25 år og deres pligt til at søge uddannelser – en del af det individuelle kontaktforløb – hedder det i § 21b, at ”Kommunen i jobcenteret skal som led i det individuelle kontaktforløb vurdere, om en person under 25 år, der er omfattet af § 2, nr. 2, som ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse, og som ikke har forsørgerpligt over for hjemmeboende børn, vil kunne gennemføre en uddannelse på almindelige vilkår.

Stk. 2

Vurderer kommunen i jobcenteret, at en person, der er omfattet af stk. 1, kan gennemføre en uddannelse, skal kommunen pålægge personen inden for en nærmere fastsat frist at komme med forslag til en eller flere relevante studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelser, som den pågældende kan ansøge om optagelse på. Det er en betingelse, at

personen under hele uddannelsen har et forsørgelsesgrundlag i form af SU, elevløn eller lignende.

....

Stk. 5

Vurderer kommunen i jobcenteret, at der er risiko for, at den unge, som påbegynder en uddannelse efter stk. 4, kan få særlige vanskeligheder ved at gennemføre uddannelsen, skal kommunen underrette uddannelsesinstitutionen om, at den unge efter § 21 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats er pålagt at påbegynde en uddannelse. Underretning kan ske uden samtykke fra den unge”

For jobcentrene er reglerne i §21 b – især i tider med lav arbejdsløshed - i modstrid med formålsparagraffen. Hurtigst mulig i job indebærer ikke uddannelse. Dermed bliver paragraffen vanskelig at administrere.

Elevers forsørgelsesgrundlag på produktionsskole, erhvervsgrunduddannelse og den særlig tilrettelagte ungdomsuddannelse

Unge, der deltager i forløb på produktionsskole eller gennemfører en erhvervsgrunduddannelse (EGU) eller en særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU), er ikke berettiget til SU.

Både SGU og STU er ungdomsuddannelser og bør derfor være SU-berettigede. Det er diskriminerende over for den unge, som skal i gang med fx en STU, at det forsørgelsesmæssige ikke er på plads, når uddannelsesplanen er udarbejdet. Det opleves belastende for den unge (som har det svært nok i forvejen) at skulle igennem en ansøgningsrunde omkring forsørgelse, når den ung kan klare sig på SU og gerne vil i gang med sin uddannelse.

I forhold til deltagelse i produktionsskole-forløb opleves det i nogle tilfælde, at unge foretrækker produktionsskole frem for anden uddannelse, fordi skoleydelsen er højere end SU. Denne økonomiske forskel er altså ikke motiverende for nogle unge i forhold til at tage en ungdomsuddannelse.

Folkeskolelovens § 33

Hvis hensynet til eleven taler for det, er det muligt at etablere et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb, der helt eller delvis opfylder undervisningspligten i erhvervmæssig uddannelse eller erhvervmæssig beskæftigelse med henblik på at afklare elevens uddannelsesvalg.

Denne bestemmelse er først mulig i 8. klasse. Der efterlyses mulighed for at gøre tilsvarende allerede fra 7. klasse.